

Sygn. akt II PK 70/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Józef Iwulski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa E. Z.

przeciwko Prokuraturze Generalnej w Warszawie

o wynagrodzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 października 2012 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 30 września 2011 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powoda na rzecz strony
pozwanej kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2011 r., [...] Sąd Rejonowy w W. oddalił powództwo E. Z. przeciwko Prokuraturze Generalnej w Warszawie o wynagrodzenie i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód został powołany z dniem 4 marca 2009 r. na stanowisko prokuratora /.../, zaś z dniem 6 marca 2009 r. na stanowisko Prokuratora /.../. Miesięczne wynagrodzenie powoda pobierane na stanowisku Prokuratora /.../ wynosiło 18.476,81 zł brutto i obejmowało: 1) wynagrodzenie zasadnicze - 12,726,51 zł, 2) dodatek za wysługę lat - 2.545,30 zł oraz 3) dodatek funkcyjny - 3.205 zł. W związku ze zmianami organizacyjnymi prokuratury /.../ Prokurator Generalny zawiadomił powoda o przeniesieniu go z dniem 31 marca 2010 r. na stanowisko prokuratora Prokuratury /.../ [...] z zachowaniem prawa do wynagrodzenia nabytego na dotychczas zajmowanym stanowisku. Powód sprzeciwił się temu przeniesieniu, wobec czego z dniem 30 kwietnia 2010 r. z mocy prawa przeszedł w stan spoczynku. Prokurator Generalny ustalił powodowi uposażenie przysługujące w stanie spoczynku na kwotę 15.271,81 zł brutto miesięcznie, a więc w wysokości odpowiadającej pełnemu wynagrodzeniu zgodnie ze statusem służbowym, jaki przysługiwał powodowi w dniu 30 marca 2010 r. (prokuratora ...). Podstawę wyliczenia uposażenia spoczynkowego powoda stanowiło wynagrodzenie zasadnicze prokuratora Prokuratury /.../ w stawce podstawowej (12.726,51 zł) oraz dodatek za wysługę lat (2.445,30 zł - 20% wynagrodzenia zasadniczego).

Sąd pierwszej instancji nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa wywodzonego z uwzględnienia dodatku funkcyjnego przy obliczeniu uposażenia w stanie spoczynku. Sąd zwrócił uwagę, że przed wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 178, póź. 1375) powód był prokuratorem Prokuratury /.../. Przysługiwało mu wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatek za wysługę lat (art. 62 ust. 1 i 1g ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 ze zm.; obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze

zm.). Powód pełnił funkcję Prokuratora /.../ i z tego tytułu otrzymywał dodatek funkcyjny. Sąd pierwszej instancji podniósł, że w myśl przepisów ustawy z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy o prokuraturze, prokuratorzy /.../, których Prokurator Generalny nie powołał do Prokuratury /.../, lecz przeniósł na inne miejsce służbowe w prokuraturach apelacyjnych lub prokuraturach okręgowych z zachowaniem prawa do wynagrodzenia nabytego na dotychczas zajmowanym stanowisku, mogli wnieść sprzeciw wobec decyzji Prokuratora Generalnego o przeniesieniu na inne miejsce służbowe. Złożenie sprzeciwu powodowało przejście prokuratora w stan spoczynku w terminie miesiąca od daty złożenia sprzeciwu. Do prokuratorów, którzy zostali przeniesieni w stan spoczynku w taki sposób należy stosować art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 71 § 3 i art. 100 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.; dalej u.s.p.), zgodnie ze statusem służbowym prokuratora istniejącym w dniu poprzedzającym dzień wejścia w życie ustawy z dnia 9 października 2009 r. W ten sposób, w zakresie prawa do uposażenia, doszło do zrównania sytuacji prawnej prokuratorów byłej Prokuratury /.../ z sytuacją sędziów sądów powszechnych przeniesionych w stan spoczynku na wniosek Ministra Sprawiedliwości w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych, jeżeli nie zostali przeniesieni do innego sądu. Sędziemu, który został przeniesiony w stan spoczynku w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych, przysługuje do czasu osiągnięcia wieku 65 lat uposażenie spoczynkowe w wysokości wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym przez niego stanowisku sędziowskim. Sąd Rejonowy nie podzielił argumentacji powoda, że do wysokości należnego mu uposażenia spoczynkowego należało wliczyć pobierany przez niego ostatnio dodatek funkcyjny. Sąd pierwszej instancji przyjął, że pojęcie "status służbowy prokuratora" - w kontekście obowiązku polegającego na ustaleniu uposażenia spoczynkowego "w wysokości wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku" - należy rozumieć w sposób analogiczny, jak "status służbowy sędziego". W przepisach regulujących status prawny sędziów (zawartych w Konstytucji RP oraz w Prawie o ustroju sądów powszechnych) przewidziano zaś, że sędziowie sądów powszechnych są powoływani przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu na

konkretnych stanowiskach sędziowskich (sędziego sądu rejonowego, sędziego sądu okręgowego lub sędziego sądu apelacyjnego) w wyznaczonych miejscach służbowych (siedzibach). Zatem powołanie do pełnienia urzędu sędziego na stanowisku sędziego konkretnego sądu powszechnego oznacza sprawowanie urzędu sędziego w wyznaczonym sądzie określonego szczebla jurysdykcyjnego, w którym sędzia uzyskuje i sprawuje władzę sądowniczą (urząd sędziego) w zakresie, granicach i rodzaju spraw sądowych podlegających właściwości miejscowej i rzeczowej sądu, w którym sędzia został powołany na stanowisko, z wyznaczeniem tego sądu jako miejsca służbowego (siedziby) sędziego. Od tak rozumianego "stanowiska służbowego" należy odróżnić funkcje, jakie mogą być powierzane sędziom zajmującym poszczególne stanowiska sędziowskie. Powierzenie tych funkcji - w celu wykonywania innych zadań niż obejmujących "wymierzanie sprawiedliwości" - może wynikać z ustaw i pragmatyk służbowych. Pełnienie określonych funkcji przez sędziów (np. prezesa sądu, przewodniczącego wydziału, kierownika sekcji) odbywa się zarówno w obrębie jednostek organizacyjnych sądownictwa powszechnego, jak i poza nimi. Powierzenie sędziemu określonego szczebla odpowiedniej funkcji (na czas określony lub nieokreślony) nie powoduje zmiany statusu tego sędziego, a zatem sędzia w takim przypadku nadal zachowuje stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym danego szczebla (rejonowym, okręgowym lub apelacyjnym). Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że instytucja stanu spoczynku odnosi się do "sędziów", a zatem wiąże się wyłącznie ze sprawowaniem urzędu sędziego na jednym ze stanowisk wynikających z trójszczeblowej struktury organizacyjnej sądów powszechnych. Uposażenie spoczynkowe przysługuje z tytułu sprawowania urzędu sędziego na ostatnio zajmowanym stanowisku sędziowskim (a nie w związku ze sprawowaną przez sędziego funkcją), przy czym jego wysokość zależy od wysokości pobieranego lub przysługującego sędziemu wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatku za wysługę lat na ostatnio zajmowanym stanowisku w sądzie, w którym sędzia pełnił swój urząd przed przejściem w stan spoczynku. Według Sądu Rejonowego, pomimo niektórych różnic wynikających z odmiennej pozycji ustrojowej sądów i prokuratury, istnieją pewne analogie w sposobie uregulowania statusu służbowego sędziów i prokuratorów. Dlatego przedstawione rozróżnienie pojęć "stanowisko" i "funkcja" zachowuje aktualność w

odniesieniu do prokuratorów. Zgodnie z przepisami ustawy o prokuraturze (w brzmieniu, które ma zastosowanie w rozpoznawanej sprawie), prokuratorami powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury są prokuratorzy Prokuratury Krajowej, prokuratorów apelacyjnych, prokuratorów okręgowych i prokuratorów rejonowych. Powołanie konkretnej osoby na stanowisko prokuratora prokuratury określonego szczebla i związane z tym zakres uprawnień wyznaczają status służbowy prokuratora. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że w niektórych przepisach ustawy o prokuraturze posłużono się pojęciami "prokurator rejonowy", "prokurator okręgowy", "prokurator apelacyjny", "Prokurator Krajowy", jednak odnoszą się one do funkcji (a nie do stanowisk) wykonywanych przez prokuratorów poszczególnych jednostek organizacyjnych prokuratury. W szczególności Prokuratorowi Krajowemu (osobie pełniącej tę funkcję) przysługiwał status prokuratora przełożonego w stosunku do prokuratorów Prokuratury Krajowej oraz prokuratorów wszystkich pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Powód pełnił funkcję Prokuratora /.../ , jednak ta funkcja nie była stałym elementem jego prokuratorowskiego stosunku służbowego (na stanowisku prokuratora ...). W konsekwencji Sąd Rejonowy przyjął, że wysokość uposażenia spoczynkowego powoda, ustalona w oparciu o art. 100 § 1 u.s.p. jako równowartość wynagrodzenia przysługującego "na ostatnio zajmowanym stanowisku", powinna odpowiadać wysokości wynagrodzenia pobieranego przez powoda w związku z zajmowaniem stanowiska prokuratora /.../, a to wynagrodzenie składało się z dwóch elementów, to jest wynagrodzenia zasadniczego i dodatku z tytułu wysługi lat. Ponadto z treści art. 62 ust. 1f ustawy o prokuraturze wynika, że dodatek funkcyjny przysługuje prokuratorowi "w związku z pełnioną funkcją", a nie "w związku z zajmowanym stanowiskiem". Powód pobierał dodatek funkcyjny tylko z uwagi na powierzenie mu pełnienia obowiązków /.../ (w związku z pełnioną funkcją Prokuratora ...). Na gruncie obowiązujących przepisów ten składnik uposażenia mógł powodowi przysługiwać jedynie do czasu odwołania z tej funkcji. Skoro w stanie spoczynku powód nie pełni już tej funkcji, to nie ma podstaw prawnych do "przyznania mu spornego dodatku". Ostatecznie Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że wysokość uposażenia spoczynkowego została powodowi określona prawidłowo, a zatem roszczenie objęte pozwem nie podlega uwzględnieniu.

Wyrokiem z dnia 30 września 2011 r., [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego. Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy oraz ich ocenę prawną. Uzupełniająco wskazał, że z przepisów ustawy o prokuraturze nie wynika, aby "stanowisko" Prokuratora /.../ było odrębnym stanowiskiem prokuratorskim w strukturze organizacyjnej prokuratury. Powód, legitymujący się statusem prokuratora Prokuratury /.../ został "tylko" powołany do pełnienia funkcji zastępcy Prokuratora /.../. Zatem nie utracił statusu prokuratora /.../, a będąc zastępcą Prokuratora /.../, wykonywał również inne obowiązki niż tylko "zwykłego" prokuratora Prokuratury /.../. Funkcja pełniona przez powoda (zastępcy Prokuratora ...) wiązała się z "pewną kadencyjnością", wobec czego dodatek funkcyjny przyznany powodowi w związku z jej pełnieniem był ściśle związany z okresem jej piastowania. Ostatecznie Sąd Okręgowy przyjął, że powodowi nie należało wliczyć do podstawy wymiaru uposażenia spoczynkowego dodatku funkcyjnego, jaki otrzymywał w okresie pełnienia funkcji zastępcy Prokuratora /.../. Zdaniem Sądu, "delegowanie" powoda do pełnienia funkcji zastępcy Prokuratora /.../ zwiększyło jego wynagrodzenie o dodatek funkcyjny związany ściśle z pełnioną funkcją. Odwołanie z tej funkcji oznaczało "cofnięcie" dodatku funkcyjnego. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest ustalenie wysokości uposażenia spoczynkowego powoda w wysokości odpowiadającej uposażeniu, jakie wiązało się z ostatnio zajmowanym przez niego stanowiskiem prokuratora Prokuratury /.../.

Od wyroku Sądu Okręgowego powód wniósł skargę kasacyjną, w której zarzucił naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. przez "nierozważnie wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji, a tym samym nierozpoznanie apelacji w jej granicach, co miało istotny wpływ na wynik sprawy", a także art. 12 ust. 1 ustawy o prokuraturze (w brzmieniu obowiązującym w dniu 30 marca 2010 r.), art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy o prokuraturze oraz art. 100 § 1 u.s.p. Zdaniem skarżącego, Sąd Okręgowy wadliwie pominął treść art. 12 ust. 1 ustawy o prokuraturze, w którym jednoznacznie określono, że "Prokurator /.../ -Zastępca Prokuratora /.../ to stanowisko". Status służbowy prokuratora jest wyznaczany "poprzez pozycję, stan prawny, zakres obowiązków i kompetencji", wobec czego

określenie zawarte w art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2009 r. "zgodnie ze statusem służbowym" odnosi się również do "stanowiska Prokuratora /.../", którego status służbowy został wyznaczony w art. 12 ust. 1, art. 17 ust. 2a i art. 17a ust. 3 pkt 2 ustawy o prokuraturze w brzmieniu obowiązującym w dniu 30 marca 2010 r. W ocenie skarżącego, określenie "wynagrodzenie" użyte w art. 100 § 1 u.s.p. nie odnosi się jedynie do wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, ale obejmuje wszelkie składniki wynagrodzenia przysługujące prokuratorowi na ostatnio zajmowanym stanowisku. Skarżący podniósł, że Sąd drugiej instancji w szczególności nie uwzględnił, że powód został powołany przez Prezesa Rady Ministrów "na stanowisko Prokuratora /.../ -Zastępcy Prokuratora /.../". Na tym "stanowisku" powód wykonywał swoje obowiązki służbowe jako prokurator. Stanowisko Prokuratora /.../ było stanowiskiem w strukturze organizacyjnej prokuratury z zadaniami i kompetencjami określonymi przez ustawę o prokuraturze i nie miało swojego odpowiednika w strukturze organizacyjnej sądownictwa powszechnego. Z tej przyczyny sytuacji prawnej powoda w żaden sposób nie można odnosić do unormowań zawartych w art. 55 § 2 u.s.p. Sąd drugiej instancji bezpodstawnie stwierdził, że powód był delegowany do pełnienia funkcji zastępcy Prokuratora /.../, bowiem powód wykonywał swoje obowiązki służbowe w jednostce, do której został awansowany (Prokuraturze ...) i na stanowisku, na które został powołany (Prokuratora ...). Nieprawdziwe jest również twierdzenie Sądu Okręgowego, że powód pełnił funkcję kadencyjną. Stanowisko Prokuratora /.../ było stanowiskiem, na które powód został powołany na czas nieokreślony i dlatego uprawnione jest stwierdzenie, że pozostałby na tym stanowisku do czasu naturalnego przejścia w stan spoczynku w wieku 65 lat. Skarżący zaznaczył, że już w apelacji wykazał, iż "wymuszone przez pracodawcę" przejście w stan spoczynku spowodowało istotne pogorszenie jego sytuacji finansowej (utrata prawa do nagród jubileuszowych, wyższej stawki awansowej i "trzynastej pensji" przez okres kilkunastu lat) i dlatego nie można twierdzić, że domaga się on nienależnego mu świadczenia. Twierdzenie Sądu, że "bycie Prokuratorem /.../ to pełnienie funkcji", nie zostało poparte żadną argumentacją prawną, zaś art. 55 § 2 u.s.p. nie dotyczy sytuacji prawnej powoda. W żaden sposób pojęcia "status służbowy" nie można odnosić do przepisów art. 1 i 6 ustawy o prokuraturze w brzmieniu obowiązującym

w dniu 30 marca 2010 r. Z tego, kto stanowi prokuraturę i jakie są kategorie prokuratorów, nie można wnioskować o ich statusie służbowym, zaś status służbowy jest wyznaczany zakresem obowiązków i uprawnień służbowych danej osoby (niekoniecznie będącej prokuratorem). Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w całości i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw. Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Okręgowy nie naruszył art. 378 k.p.c., bowiem rozpoznał sprawę co do jej istoty w postępowaniu apelacyjnym i nie wyszedł poza granice apelacji. To, że Sąd odwoławczy podzielił w całości ustalenia faktyczne i ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji oraz zgodził się z argumentacją zaprezentowaną w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji - nie uwzględniając tym samym racji powoda przedstawionych w apelacji - nie stanowi uchybienia procesowego zarzucanego w skardze kasacyjnej. Argumentacja przedstawiona w wyroku Sądu Okręgowego - wadliwa zdaniem powoda - może być rozważana w ramach podniesionych podstaw skargi kasacyjnej w zakresie obrazy przepisów prawa materialnego. Jednakże, Sąd Najwyższy nie podziela tych zarzutów, gdyż Sąd odwoławczy (podobnie jak wcześniej Sąd Rejonowy) przeprowadził prawidłową wykładnię przepisów prawa materialnego, zarzut naruszenia których wskazano w skardze kasacyjnej i w konsekwencji prawidłowo je zastosował.

Ocenę postawionych w skardze zarzutów obrazy prawa materialnego należy rozpocząć od przywołania treści art. 62a ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o prokuraturze, zgodnie z którym, do prokuratorów stosuje się odpowiednio (z zastrzeżeniem ust. 2-5) przepisy art. 69-71, art. 73 i 74, art. 76, art. 85 § 4, art. 99-102 i art. 104 u.s.p. W myśl art. 100 § 1 u.s.p., sędziemu, który został przeniesiony

w stan spoczynku, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych, przysługuje do czasu osiągnięcia wieku 65 lat uposażenie w wysokości wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku. Powód pełnił czynną służbę prokuratorską a w związku z reformą ustrojową powszechnych jednostek prokuratury przeprowadzoną w marcu 2010 r. zastosowano w jego przypadku rozwiązanie przewidziane w art. 19 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy o prokuraturze (dalej ustawa nowelizująca). W myśl tego przepisu, Prokurator Generalny, po zasięgnięciu opinii Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym, z dniem wejścia w życie tej ustawy (z dniem 31 marca 2010 r.), powoływał prokuratorów Prokuratury /.../ spośród dotychczasowych prokuratorów Prokuratury /.../ lub prokuratorów prokuratur /.../ (ust. 1 zdanie pierwsze). Z kolei, tych prokuratorów byłej Prokuratury /.../, których nie powołano do Prokuratury /.../, Prokurator Generalny przenosił na inne miejsce służbowe w prokuraturach /.../ z zachowaniem prawa do wynagrodzenia nabytego na dotychczas zajmowanym stanowisku (ust. 2). Prokurator byłej Prokuratury /.../ mógł złożyć sprzeciw od tej decyzji, w terminie 14 dni od jej doręczenia, zaś złożenie sprzeciwu oznaczało przejście prokuratora w stan spoczynku w terminie miesiąca od daty jego złożenia (ust. 3). Do prokuratorów, którzy zostali przeniesieni w stan spoczynku na tej ostatniej podstawie, przepis art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 71 § 3 i art. 100 § 1 u.s.p. stosował się zgodnie ze statusem służbowym prokuratora w dniu poprzedzającym dzień wejścia w życie ustawy (ust. 4). Uposażenie prokuratora Prokuratury /.../ , który został przeniesiony w stan spoczynku w związku ze zmianą ustroju prokuratury, jest waloryzowane w terminach i wysokości odpowiadających zmianom wynagrodzenia sędziego /.../(ust. 5).

Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczy sposobu interpretacji zwrotu językowego "uposażenie w wysokości wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku", zawartego w art. 100 § 1 *in fine* u.s.p. w związku z art. 19 ust. 4 ustawy nowelizującej. Powód uważa, że w tym pojęciu mieszczą się wszystkie składniki wynagrodzenia przysługujące prokuratorowi byłej Prokuratury /.../ w okresie bezpośrednio poprzedzającym jego przejście w stan spoczynku w trybie art. 19 ust. 3 ustawy nowelizującej, zaś strona pozwana prezentuje pogląd,

zgodnie z którym to wyrażenie językowe jest ograniczone wyłącznie do dwóch składników wynagrodzenia, to jest wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatku za wysługę lat (bez uwzględnienia dodatku funkcyjnego). Stanowisko strony pozwanej uznały za trafne Sądy obu instancji. Sąd Najwyższy przychylił się do tego poglądu i uważa za prawidłowe odwołanie się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do wywodów zawartych w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2010 r., I PZP 3/10 (OSNP 2010 nr 17-18, poz. 207), w którym stwierdzono, że stanowisko, jakie może zajmować sędzia (stanowisko sędziowskie, stanowisko sędziego) jest jednym z kilku podstawowym elementom określających status prawny sędziego. Prezydent RP przy powołaniu (mianowaniu) do pełnienia urzędu na określonym stanowisku sędziowskim wyznacza sędziemu miejsce służbowe (siedzibę - art. 55 § 1 i 2 u.s.p.). Rodzajami stanowisk, na które powoływani są sędziowie sądów powszechnych, wymienionymi w art. 55 § 2 u.s.p. są stanowiska: 1) sędziego sądu rejonowego, 2) sędziego sądu okręgowego i 3) sędziego sądu apelacyjnego. Jeśli więc ustawodawca posługuje się zwrotem "stanowisko" bez wskazania, że chodzi o inne stanowisko niż stanowisko sędziowskie, to chodzi o tak rozumiane stanowisko sędziego. W uzasadnieniu uchwały z dnia 16 marca 2010 r., I PZP 3/10, Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na niekonsekwencje terminologiczne, jakie można spotkać przy analizie poszczególnych przepisów u.s.p., polegające na zamiennym posługiwaniu się zwrotami "na ostatnio zajmowanym stanowisku" (art. 100 § 2 u.s.p.) i "na stanowisku sędziego" (art. 100 § 5 i 8 u.s.p.). Gdyby ustawodawca był konsekwentny, to we wszystkich tych przypadkach powinien użyć określenia "stanowisko sędziego". Równocześnie jednak zestawienie terminu "sędzia" z terminem "pełnionym przezeń stanowiskiem" prowadzi do wniosku, że chodzi o służbowe stanowisko sędziowskie, a to dlatego, że sędzia nie może zajmować innych stanowisk, z wyjątkiem stanowiska dydaktycznego, naukowo-dydaktycznego lub naukowego w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach (art. 86 § 1 u.s.p.). Dlatego użyty w art. 100 § 2 u.s.p. zwrot "ostatnio zajmowane stanowisko" należy odczytywać w kontekście przepisów regulujących ustrój władzy sądowniczej, z których wynika, że sędziowie sądów powszechnych są powoływani na stanowiska: 1) sędziego sądu rejonowego, 2) sędziego sądu okręgowego i 3)

sędziego sądu apelacyjnego. Rozważania przedstawione w uzasadnieniu powołanej uchwały mają odpowiednie odniesienie do prokuratorów, choćby ze względu na podobieństwo ukształtowania struktury powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i struktury sądownictwa powszechnego. Zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2a ustawy o prokuraturze (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 31 marca 2010 r.), powszechnymi jednostkami organizacyjnymi prokuratury są Prokuratura Krajowa oraz prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe, przy czym Prokuraturą Krajową, w zakresie określonym przez Prokuratora Generalnego, kieruje Prokurator Krajowy, będący prokuratorem przełożonym prokuratorów Prokuratury Krajowej oraz prokuratorów pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W rozpoznawanej sprawie należy z ostrożnością odwoływać się do pojęć "stanowisko", czy "stanowisko pracy", występujących w powszechnym prawie pracy (Kodeksie pracy). Wynika to z pierwszeństwa regulacji pragmatycznych (art. 5 k.p.) i odmienności stosunku służbowego prokuratora (sędziego) od "zwykłego" stosunku pracy. Szczegółowo analizą tych pojęć zajął się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 marca 2011 r., II PK 225/10 (OSNP 2012 nr 9-10, poz. 112), w którym stwierdził, że przez "stanowisko pracy", o którym mowa w art. 229 § 4 k.p., należy rozumieć zarówno określenie rodzaju pracy, jak i miejsca (warsztatu) pracy, przy czym rodzaj pracy może być określony w umowie o pracę przez wskazanie stanowiska, funkcji, zawodu, specjalności, charakteru pracy lub czynności, które mają być wykonywane przez pracownika. Rodzaj pracy pokrywa się ze stanowiskiem jedynie w przypadkach określonych indywidualnie, co ma miejsce w odniesieniu do stanowisk kierowniczych i samodzielnych. W innych przypadkach ten sam rodzaj pracy z reguły można wykonywać na różnych stanowiskach. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że pojęcie "stanowisko pracy" nie jest zdefiniowane w podstawowych aktach prawa pracy, a w szczególności w Kodeksie pracy, chociaż wielokrotnie w nim występuje. Dlatego w orzecznictwie pojęcie "stanowisko pracy" jest używane zamiennie z pojęciem "funkcja", czy "zakres czynności". Również w doktrynie to pojęcie nie zostało jednoznacznie określone i było używane w dwóch głównych znaczeniach. Po pierwsze, używano go zamiast lub obok pojęcia "rodzaj pracy". Przez "stanowisko pracy" rozumiano więc ogół czynności organicznie

związanych z tym stanowiskiem (zestaw jego funkcji). Termin ten jest innym sposobem wyrażenia tego, co można oddać za pomocą słowa "funkcja". Mówiąc jednak o stanowisku, ma się wtedy na uwadze wszystkie funkcje przywiązane do danego stanowiska. W tym znaczeniu używa się zwrotu, że "pracownik zajmuje określone stanowisko". Po drugie zaś przyjmowano, że "stanowisko pracy" stanowi element struktury organizacyjnej zakładu pracy (w znaczeniu przedmiotowym), jej najmniejszą jednostkę o określonym celu i zakresie działania. Najczęściej stanowiska pracy są jednoosobowe, niekiedy jednak na jednym stanowisku zatrudnia się jednocześnie lub następczo kilka osób. Na tle tak ogólnego sformułowania stanowisko pracy określane jest różnie w zależności od celu, jakiemu służy jego charakterystyka. A więc jako część przestrzeni lub powierzchni wraz z niezbędnymi zasobami przeznaczonych do pracy jedno lub kilkuosobowego zespołu ludzi; organiczne zespolenie środków pracy, przedmiotów pracy i wykonawców; warsztat i miejsce pracy. Występuje przy tym charakterystyczne sprzężenie w rozumieniu "stanowiska pracy" w obu tych znaczeniach. Mianowicie "część przestrzeni lub powierzchni wraz z niezbędnymi zasobami przeznaczonych do pracy jedno lub kilkuosobowego zespołu ludzi; organiczne zespolenie środków pracy, przedmiotów pracy i wykonawców; warsztat i miejsce pracy" uważane jest za "stanowisko pracy" jeżeli służy wykonywaniu określonego rodzaju pracy (funkcji, zakresu czynności). Przedstawione poglądy pozwalają na stwierdzenie, że rozróżnienie pojęć "stanowisko" ("stanowisko pracy") i "funkcja" ("sprawowana funkcja") nie jest jednoznaczne ani w przepisach, ani w orzecznictwie, ani w literaturze.

W każdym przypadku konkretnego stosunku pracy (w odniesieniu do konkretnych przepisów, zwłaszcza pragmatyk służbowych) konieczne jest więc przeprowadzenie szczegółowej analizy. W odniesieniu do stosunku służbowego (w stanie czynnym) prokuratora (sędziego) należy stwierdzić, że w przepisach istnieje rozróżnienie pomiędzy "zajmowaniem stanowiska" prokuratorskiego (sędziowskiego) a pełnieniem przez prokuratora (sędziego) określonej "funkcji". Rozróżnienie pomiędzy "stanowiskiem" a "funkcją" spotykane jest - aczkolwiek nie zawsze konsekwentnie - na gruncie przepisów Prawa o ustroju sądów powszechnych. W szczególności art. 26 § 1 u.s.p. stanowi, że prezesi sądów

apelacyjnych oraz sądów okręgowych są powoływani na okres sześciu lat i nie mogą być ponownie powołani do "pełnienia funkcji prezesa" lub wiceprezesa sądu w tym sądzie przed upływem sześciu lat od zakończenia kadencji. Podobne regulacje zostały zamieszczone w art. 26 § 2 i 3 u.s.p. Wiceprezesa sądu apelacyjnego oraz sądu okręgowego są powoływani na okres sześciu lat i nie mogą być ponownie powołani do "pełnienia tej samej funkcji" w tym sądzie przed upływem sześciu lat od zakończenia kadencji. Natomiast prezes sądu rejonowego jest powoływany na okres czterech lat, najwyżej na dwie kolejne kadencje, i nie może być powołany do "pełnienia funkcji" prezesa lub wiceprezesa sądu rejonowego przed upływem czterech lat od zakończenia pełnienia tej funkcji. Z przepisów tych wyraźnie wynika, że prezesi (wiceprezesi) sądów powszechnych wszystkich szczebli są powoływani do "pełnienia funkcji". Rozróżnienie pojęć "stanowisko" i "funkcja" jeszcze bardziej jednoznacznie występuje w przepisach płacowych. Z pewnością wątpliwości interpretacyjne w tym przedmiocie rozwiewają przepisy art. 91 § 1 i 6 u.s.p., które stanowią, że wysokość wynagrodzenia sędziów, zajmujących równorzędne "stanowiska" sędziowskie, różnicuje staż pracy lub pełnione "funkcje". W związku z "pełnioną funkcją" sędziemu przysługuje dodatek funkcyjny. Wydane na mocy art. 91 § 8 u.s.p. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2009 r. w sprawie funkcji oraz sposobu ustalania dodatków funkcyjnych przysługujących sędziom (Dz.U. Nr 104, poz. 866) określa "funkcje", z tytułu pełnienia których sędziom przysługują dodatki funkcyjne oraz sposób ustalania tych dodatków, a także tabelę funkcji oraz mnożników służących do ustalania wysokości dodatków funkcyjnych. Tabela wymienia w szczególności następujące funkcje sprawowane przez sędziów sądów powszechnych: prezesa sądu, wiceprezesa sądu, kierownika ośrodka zamiejscowego sądu, przewodniczącego wydziału, zastępcy przewodniczącego wydziału, kierownika sekcji, kierownika ośrodka migracyjnego ksiąg wieczystych, zastępcy rzecznika dyscyplinarnego, kierownika szkolenia, rzecznika prasowego itp.

Zbliżone rozwiązania normatywne w przedmiocie różnicowania pojęć "zajmowane stanowisko" i "pełniona funkcja" występują w przepisach regulujących status prawny prokuratorów. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o prokuraturze (w brzmieniu mającym zastosowanie w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy),

prokuratorami powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury są prokuratorzy Prokuratury Krajowej, prokuratorów apelacyjnych, prokuratorów okręgowych i prokuratorów rejonowych. Wyliczenie przedstawione w tym przepisie obejmuje katalog "stanowisk prokuratorskich", a przepis ten jest odpowiednikiem art. 55 § 2 u.s.p. Od zajmowania "stanowiska prokuratorskiego" w prokuraturze odpowiedniego szczebla (na zasadach identycznych, jak w przypadku sędziów) należy odróżnić pełnienie określonych "funkcji" przez prokuratorów (przez osoby zajmujące stanowiska prokuratorskie). Takimi "funkcjami" pełnionymi przez prokuratorów są w myśl przepisów ustawy o prokuraturze przykładowo funkcje "kierownika komórki organizacyjnej w danej prokuraturze" (art. 17a ust. 4), "prokuratora apelacyjnego" i "zastępcy prokuratora apelacyjnego" (art. 13 ust. 4 i 7), "prokuratora okręgowego" i "zastępcy prokuratora okręgowego" (art. 13a ust. 4 i 7), "prokuratora rejonowego" (art. 13b ust. 4 i 5). Zgodnie z ówczesnym brzmieniem art. 13 ust. 2 ustawy o prokuraturze, do pełnienia "funkcji" prokuratora apelacyjnego, okręgowego i rejonowego, a także do pełnienia pozostałych "funkcji" w prokuraturze (z zastrzeżeniem ust. 3-5 oraz art. 111), powołuje spośród prokuratorów i odwołuje z pełnienia tych funkcji Prokurator Generalny.

Powód wyprowadza wniosek o zajmowaniu "stanowiska" Prokuratora /.../ - zastępcy Prokuratora /.../ przede wszystkim z treści art. 12 ust. 1 ustawy o prokuraturze. Rzeczywiście w przepisie tym stwierdzono (odmiennie niż w art. 13 ust. 2), że "Prokuratora /.../ jako zastępcę Prokuratora /.../ oraz innych zastępców Prokuratora /.../ powołuje, spośród prokuratorów Prokuratury /.../, i odwołuje z tych stanowisk - Prezes Rady Ministrów na wniosek Prokuratora Generalnego". Zatem ustawodawca posłużył się w tym wypadku wyraźnie określeniem "stanowisko", a nie "funkcja". Jednak - w ocenie Sądu Najwyższego - wyłącznie z treści tego przepisu o charakterze kompetencyjnym (zważywszy na wyżej przedstawione niekonsekwencje terminologiczne) nie można wywieść wniosku, że powód zajmował "stanowisko" Prokuratora /.../ w rozumieniu przepisów płacowych, a nie, że sprawował taką funkcję.

Punktem odniesienia dla sposobu ustalenia uposażenia spoczynkowego, o którym mowa w art. 100 § 1 u.s.p. w związku z art. 19 ust. 4 ustawy nowelizującej, jest "wynagrodzenie pobierane na ostatnio zajmowanym stanowisku", nie zaś

"wynagrodzenie pobierane w związku z dotychczas pełnioną funkcją". Decydujące (przesadzające) są więc przepisy dotyczące wynagrodzenia prokuratora w czynnej służbie, które to wynagrodzenie jest podstawą ustalenia uposażenia w stanie spoczynku. W tym zakresie regulacje prawne są jednoznaczne (podobne do wyżej przedstawionych regulacji dotyczących sędziów). W myśl art. 62 ust. 1 ustawy o prokuraturze, wynagrodzenie zasadnicze prokuratorów, zajmujących równorzędne stanowiska prokuratorskie, jest równe; wysokość wynagrodzenia prokuratorów zajmujących równorzędne stanowiska prokuratorskie różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje. Dodatek funkcyjny (jak sama nazwa wskazuje) przysługuje prokuratorowi w związku z pełnioną funkcją (art. 62 ust. 1f ustawy o prokuraturze), a nie w związku z zajmowanym stanowiskiem. Z upoważnienia zawartego w art. 62 ust. 2 ustawy o prokuraturze zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie wynagrodzenia zasadniczego prokuratorów oraz wysokości dodatków funkcyjnych przysługujących prokuratorom (Dz.U. Nr 133, poz. 1099), w którym ustalono tabelę funkcji oraz mnożników służących do ustalania wysokości dodatków funkcyjnych (§ 4). W przedmiotowej tabeli na pozycji pierwszej została wymieniona "funkcja" Zastępcy Prokuratora /.../ (a więc funkcja Prokuratora ...-zastępcy Prokuratora ...).

W rozumieniu przedstawionych przepisów regulujących wynagrodzenie prokuratora w służbie czynnej, uprawnienie powoda do pobierania dodatku funkcyjnego wynikało z pełnienia przez niego "funkcji" Prokuratora /.../ -zastępcy Prokuratora /.../ przez czas pełnienia tej funkcji (trafnie podnosi strona pozwana w odpowiedzi na pozew, że gdyby powód dobrowolnie nie zgłosił sprzeciwu wobec decyzji Prokuratora Generalnego i pełnił czynną służbę na zaproponowanym mu stanowisku w Prokuraturze /.../ [...], to nie byłby uprawniony do pobierania dodatku funkcyjnego, jaki otrzymywał uprzednio z racji pełnionej funkcji Prokuratora ...). Dodatek funkcyjny był więc składnikiem wynagrodzenia powoda, który przysługiwał mu "w związku z pełnioną funkcją", a nie "w związku z zajmowanym stanowiskiem". Nie podlega on więc wliczeniu do - przewidzianej w art. 100 § 1 u.s.p. w związku z art. 19 ust. 4 ustawy nowelizującej - podstawy wymiaru uposażenia przysługującego powodowi w stanie spoczynku.

Za przedstawioną wykładnią przemawiają też względy funkcjonalne. Na podstawie art. 19 ust. 4 ustawy nowelizującej, do prokuratorów, którzy zostali przeniesieni w stan spoczynku na podstawie art. 19 ust. 3 tej ustawy, zastosowanie ma art. 100 § 1 u.s.p. Ten z kolei przepis jest ustawową konkretyzacją art. 180 ust. 5 Konstytucji RP, według którego w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych wolno sędziego przenosić do innego sądu lub w stan spoczynku z pozostawieniem mu pełnego uposażenia. Jest to zapewnienie stabilności w wykonywaniu funkcji sędziowskich będące istotną gwarancją niezawisłości. Odpowiednio, funkcja spełniana przez art. 100 § 1 u.s.p. stosowanego do prokuratorów z mocy art. 19 ust. 4 ustawy nowelizującej, wynikała z zapewnienia stabilności przy wykonywaniu czynności prokuratorских określonych w ustawach, będącego istotną gwarancją niezależności prokuratora (art. 8 ust. 1 ustawy o prokuraturze) jako cechy wynikającej z zajmowania stanowiska prokuratora określonego w art. 6 ust. 1 ustawy o prokuraturze, a nie będącej powiązaną z pełnieniem funkcji. Powód odwołuje się do brzmienia art. 19 ust. 4 ustawy nowelizującej, według którego art. 100 § 1 u.s.p. stosuje się zgodnie ze statusem służbowym prokuratora w dniu poprzedzającym dzień wejścia w życie ustawy. Pojęcie "status służbowy" prokuratora jest wieloznaczne i nie zostało zdefiniowane w ustawie. Zdaniem Sądu Najwyższego, oznacza ono wszystkie - istniejące w dniu poprzedzającym dzień wejścia w życie ustawy - elementy sytuacji prawnej prokuratora, doniosłe w aktualnym stanie prawnym, jak i mogące mieć znaczenie w przyszłości. W tym znaczeniu "status służbowy" powoda obejmował prawo do dodatku funkcyjnego, tyle że w odniesieniu do sposobu obliczenia uposażenia spoczynkowego, ten element "statusu służbowego" nie jest prawnie doniosły (ustawa nowelizująca nie powiązała z nim skutku w zakresie wliczenia tego dodatku do podstawy obliczenia uposażenia w stanie spoczynku).

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. i orzekł o kosztach postępowania na mocy art. 98 § 1 k.p.c. i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).